

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์บ่อเกิดแห่งความรู้ในพระพุทธศาสนา” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ๓ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อศึกษาความรู้ในทางพระพุทธศาสนา (๒) เพื่อศึกษาบ่อเกิดแห่งความรู้ในทางพระพุทธศาสนา และ (๓) เพื่อวิเคราะห์บ่อเกิดแห่งความรู้ในพระพุทธศาสนา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) โดยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสารโดยทำการรวบรวมข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) จากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาบาลี และภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พร้อมทั้งอรรถกถา ฎีกา และรวบรวมข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) จากตำรา เอกสาร งานวิทยานิพนธ์ หรืองานวิจัยต่างๆ ของนักวิชาการทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้อง การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามหลักการที่ได้วางแนวทางไว้จนพบประเด็นคำตอบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวนี้ ทำให้พบประเด็นคำตอบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้คือ

๕.๑.๑ ความรู้ในทางพระพุทธศาสนา

ความรู้ทางพระพุทธศาสนาแบ่งออก ๔ ระดับ ความรู้ระดับสัญญา คือ ความจำได้หมายรู้ มี ๑) สัญญาบริสุทธิ์ เป็นกระบวนการรับรู้โดยธรรมชาติของจิต ที่มองสรรพสิ่งตามความเป็นจริงตามเหตุปัจจัย สามารถทำให้ตัดวงจรของสังสารวัฏ เข้าถึงภาวะแห่งความพ้นทุกข์ได้ ๒) ปปัญจสัญญา เป็นกระบวนการรับรู้ที่ได้รับการปรุงแต่งแห่งกิเลส ตัณหา ที่ทำให้ยึดเยื้อพัสตาร มีอวิชชาคือ ความไม่รู้ห่อหุ้มอยู่เข้าไปสู่ความเข้าใจผิด หลงผิด และการนำไปปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลาย

ความรู้ระดับวิญญาน คือความรู้แจ้ง ได้แก่ธาตุรู้ และระบบการรับรู้ของจิตหลังจากที่ได้สัมผัสกับอารมณ์หรือสิ่งที่มากระทบสัมผัสทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เป็นระบบ การรู้ที่เกิดจากประสาทสัมผัส เช่นเมื่อตาได้สัมผัสกับรูปคือได้เห็นรูป เกิดการรับรู้ขึ้น การรับรู้ ความรู้ระดับวิญญาน

ความรู้ระดับญาณ ญาณนั้นไม่ได้เกิดขึ้นได้เองโดยไร้จุดหมาย แต่จะเกิดขึ้นโดยความสมบูรณ์พร้อมของเหตุผล ความรู้ระดับญาณนี้เป็นความรู้ระดับที่เป็นปัญญาขั้นโลกุตตระ และเป็น การหยั่งรู้ความจริงของสิ่ง ต่าง ๆ โดยตรง มี ๓ ญาณ คือ ๑) สัจจญาณ ความรู้จริงในอริยสัจ ๔ ๒) กิจจญาณ ความรู้ว่าควรจะทำอย่างไรในอริยสัจ ๔ ๓) กตญาณ ความรู้ว่าได้ทำครบถ้วนแล้วในอริยสัจ ๔

ความรู้ระดับปัญญา จากกระบวนการรับรู้เชื่อมโยงไปสู่ความรู้ที่จะนำไปสู่เป้าหมายในพระพุทธศาสนา ความรู้หรือปัญญาที่นำไปสู่การสิ้นกิเลส และรู้นิพพานได้ มีอยู่ ๓ หมวดด้วยกัน คือ

ปัญญา ๓ ที่เป็นแหล่งกำเนิดความรู้ ได้แก่ ๑) สุตมยปัญญา เรียกปัญญาประเภทนี้ว่า “รู้จำ” ๒) จินตามยปัญญา เกิดแต่การคิดพิจารณาหาเหตุผล เพื่อทำให้เกิด “ความเข้าใจ” ต่อสิ่งต่างๆ ๓) ภาวนามยปัญญา เป็นปัญญาที่ใช้ตัดสินเรื่องราวความเป็นจริงของสิ่งต่างๆ ของธรรมชาติ ปัญญาในไตรสิกขาวิชาแหล่งความรู้ของพุทธศาสนา

ความรู้ในพระพุทธศาสนาสามารถยังแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้สองประเภท คือ ความรู้ระดับโลกียะ และความรู้ระดับโลกุตระ กระบวนการเรียนรู้แบบพุทธ เป็นกระบวนการที่เป็นไปเพื่อความเจริญแห่งปัญญา สามารถแยกกระบวนการเรียนรู้ออกเป็น ๓ ขั้นตอน คือ ๑) การรับรู้ ได้แก่ การเสวนาสัตบุรุษ และการฟังสัทธรรม ๒) การคิด ได้แก่ โยนิโสมนสิการ และ ๓) การปฏิบัติ ได้แก่ ธรรมานุธรรมปฏิบัติ และการเข้าใจจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติก็สามารถประยุกต์สิ่งที่ได้เรียนรู้มาให้เกิดผลได้ในทุกสถานการณ์ หรือสามารถบูรณาการสิ่งเหล่านั้นให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชีวิตประจำวันได้

แนวทางการจัดการความรู้ในพระพุทธศาสนา มีแนวคิดพื้นฐานมาจากการนำแนวทางการพัฒนาปัญญามาประยุกต์ใช้ในเรื่องการจัดการความรู้ที่สืบค้นว่าการจัดการความรู้ในพระพุทธศาสนามีกระบวนการจัดการความรู้ ดำเนินไปได้อย่างประสบความสำเร็จ เมื่อปฏิบัติไปจนถึงที่สุด ให้บริสุทธิ์หมดจดได้บางส่วนหรือสิ้นเชิง ที่เรียกว่าเป็นมรรค เป็นผล เป็นนิพพาน กำจัดกิเลสได้หมดสิ้น เรียกว่าปฏิเวธปัญญา ปัญญาคือความรู้แจ้งแทงตลอด เพราะฉะนั้น ปัญญา จึงมี ๓ อันดับคือปริยัติปัญญา ปฏิบัติปัญญา ปฏิเวธปัญญา ความสำคัญของความรู้ ในสิกขา ๓ ก็มีปัญญาสิกขา เป็นข้อสูงสุด ในธุดะ ๒ ก็มี วิปัสสนาธุระ เป็นข้อสูงสุด เพราะการปฏิบัติทุกอย่างถ้าขาดการปฏิบัติให้เกิดปัญญาก็เหมือนอย่างการเดินไปโดยไม่ลืมหูลืมตา ไม่มีความรู้ เมื่อเป็นความรู้ถูกเรียกว่า สัมมาปัญญา หรือสัมมปปปัญญา ความรู้ถูกต้อง มิฉลปปัญญา คือมิฉลปัญญา รู้ผิด ทางพุทธศาสนาต้องการให้ ละมิฉลปปัญญา แต่ปฏิบัติให้ได้สัมมปปปัญญา ปัญญาคือความรู้ถูกต้อง

ความรู้ทางอายตนะไม่ใช่ตัวปัญญา จิตซึ่งเป็นธาตุรู้ นี้ก็ออกรู้เรื่องต่างๆ เรื่องรูป เรื่องเสียง เรื่องกลิ่น เรื่องรส เรื่องโผฏฐัพพะคือสิ่งที่กายถูกต้องอยู่โดยปกติ สัตว์ดิรัจฉานก็มีอายตนะมนุษย์ก็มีอายตนะสัตว์ก็มองเห็นอะไรได้ ได้ยินอะไรได้ มนุษย์ก็มีตามีหูที่เห็นที่ได้ยินอะไรได้ และก็มีความรู้ มนุษย์นั้นเป็นสัตว์โลกที่ได้รับนับถือว่ามีปัญญามากแต่กำเนิด เรียกว่าชาติปัญญาปัญญาที่มาพร้อมกับชาติ ปัญญาที่พัฒนามาโดยลำดับนี้ ก็อาศัยความรู้ทางอายตนะนี้แหละมาประกอบกระทำการปฏิบัติปลูกปัญญาต่างๆ ปัญญาที่แท้จริงคือรู้ทั่วถึงสัจจะ จะต้องเป็นปัญญาที่รู้ทั่วถึงสัจจะ คือความจริง ตามเหตุและผล หรือรู้ทั่วถึงเหตุผลตามความเป็นจริง

ประโยชน์ของความรู้ในพระพุทธศาสนา ศาสนานั้น ศาสนาเป็นเครื่องสั่งสอนให้มนุษย์ประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกต้องดีงาม เป็นประโยชน์ ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ เป็นบ่อเกิดแห่งศีลธรรมจรรยา และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ خوب อันเป็นเครื่องประกอบให้เกิดความสมัคร

สมานสามัคคี มีเอกลักษณ์ อารยธรรม และวัฒนธรรมอันดีงาม เป็นของตนเอง เป็นเครื่องบำบัดทุกข์ และบำรุงสุขให้แก่มนุษย์ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เปรียบเสมือนดวงประทีปโคมไฟที่ให้ความ สว่างไสวแก่เส้นทางการดำเนินชีวิตของมนุษย์ผู้อาศัยอยู่ในโลก

๕.๑.๒ บ่อเกิดแห่งความรู้ในทางพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัย พบว่าบ่อเกิดแห่งความรู้ในทางพระพุทธศาสนา มีส่วนประกอบที่มาของความรู้ ทั้งหลายแบ่งออกเป็น ๓ ทางด้วยกัน คือ ๑) ความรู้เกิดจากทางสุตมยปัญญา ปัญญาเกิดแต่การสดับ หรืออาจขยายให้กว้างออกไปได้ว่า เป็นปัญญาที่เกิดขึ้นจากแหล่งความรู้ที่อยู่ภายนอก ซึ่งครอบคลุม ไปได้หมดทั้งจากการฟัง หรือแม้จากการอ่านหรือจากการศึกษาเล่าเรียนสุตมยปัญญา จัดเป็นปัญญา ของผู้อื่นที่บุคคลเพียงจดจำไว้ได้ อาจเรียกปัญญาประเภทนี้ว่า “รู้จำ” ๒) ความรู้เกิดจากทางจินตามย ปัญญา เกิดแต่การคิดพิจารณาหาเหตุผล ปัญญาประเภทนี้ เกิดขึ้นจากความสามารถในกระบวนการ คิดหรือจินตนาการของมนุษย์ เพื่อทำให้เกิด “ความเข้าใจ” ต่อสิ่งต่างๆ ที่เข้าไปรับรู้หรือที่จำได้ จินตามยปัญญา จะทำหน้าที่แปรความรู้ต่างๆ ที่ได้รับจากแหล่งความรู้ที่อยู่ภายนอก ให้กลายมาเป็น “ความเข้าใจ” ๓) ความรู้เกิดจากทางภาวนามยปัญญา เป็นปัญญาเกิดแต่การฝึกอบรมลงมือปฏิบัติ เป็นเรื่องของปรมัตถ์สัจจะหรือสิ่งที่มีอยู่จริง นำไปสู่องค์ความรู้ที่เรียกว่าเหตุปัจจัย ภาวนามยปัญญา จึงเป็นปัญญาตัวสุดท้ายที่ใช้ตัดสินเรื่องราวความเป็นจริงของสิ่งต่างๆ ของธรรมชาติ โดยเฉพาะ ปัญญาในพระพุทธศาสนาที่จะนำไปสู่ธรรมในระดับโลกุตตรเพื่อเข้าถึงความเป็นอริยบุคคล

๕.๑.๓ วิเคราะห์บ่อเกิดแห่งความรู้ในพระพุทธศาสนา

บ่อเกิดแห่งความรู้ในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยพบว่า ความรู้นั้นสามารถเกิดขึ้นได้อยู่ ๒ อย่าง คือระดับโลกียะ และระดับโลกุตตระ และแบ่งออกเป็น ๔ ระดับ คือ ๑) ความรู้ระดับสัญญา คือ ความจำได้หมายรู้มี ๒) ความรู้ระดับญาณ ความรู้ระดับญาณนี้เป็นความรู้ระดับที่เป็นปัญญา ขึ้นโลกุตตระ และเป็นการหยั่งรู้ความจริงของสิ่ง ต่าง ๆ โดยตรง ประกอบด้วย สัจญาณ ความรู้จริง ในอริยสัจ ๔ กิจจญาณ ความรู้ว่าควรจะทำอย่างไรในอริยสัจ ๔ และกตญาณ ความรู้ว่าได้ทำ ครบถ้วนแล้วในอริยสัจ ๔ ๓) ความรู้ระดับวิญญาน คือความรู้แจ้ง ได้แก่ธาตุรู้ และระบบการรับรู้ของ จิตหลังจากที่ได้สัมผัสกับอารมณ์หรือสิ่งที่มากระทบสัมผัสทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เป็นระบบ การรู้ที่เกิดจากประสาทสัมผัส ๔) ความรู้ระดับปัญญา จากกระบวนการรับรู้เชื่อมโยงไปสู่ความรู้ที่จะ นำไปสู่เป้าหมายในพระพุทธศาสนา ความรู้หรือปัญญาที่นำไปสู่การสิ้นกิเลส และรู้นิพพานได้ มีอยู่ ๓ คือ สุตมยปัญญา ความรู้ที่เกิดจากการฟัง จินตามยปัญญา ความรู้ที่เกิดจากการคิด และ ภาวนามย ปัญญา ความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ เจริญภาวนา

ความรู้ที่เป็นสิ่งที่ถาวรมั่นคง กำจัดซึ่งกิเลสให้หมดไปจากผู้ศึกษา คือความรู้ในระดับโล กุตตระ วิธีทำให้สามารถเกิดความรู้ได้คือการศึกษ ความรู้ที่เกิดจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยสัปปริสธรรม คือธรรมที่ทำให้คนเป็นสัปปุรุษ หรือ เป็นคนดี มี ๗ ประการ คือ ๑) ธัมมัญญตาคือการรู้จักวิเคราะห์สาเหตุของสถานการณ์และความเป็นไปของชีวิตหรือรู้จักหลักความ จริง ๒) อตถัญญตา เมื่อมีเหตุก็ย่อมมีผล เมื่อมีปัญหาอันใดเกิดขึ้นเราจะต้องใช้หลักเหตุผลมา

พิจารณาปัญหาเหล่านั้น ๓) อัตตัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักตน แล้วประพจน์ตนให้เหมาะสมแก่ภาวะของตน ๔) มัตตัญญูตา ความพอดี ความพอเหมาะพอสมควรการรู้จักประมาณเป็นทางสายกลางที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้บุคคลต่างๆ ได้ประพจน์ปฏิบัติกันมา ๕) กาลัญญูตา การรู้จักเวลาที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมต่างๆ และรู้จักปฏิบัติตนให้ถูกต้องกับกาลเทศะ ๖) ปริสสัญญูตา การรู้จักหมู่คณะหรือกลุ่มชนว่าดีหรือไม่ดีควรคบหาสมาคม แล้วประพจน์ตนให้เหมาะสมต่อชุมชนและสังคมนั้นๆ และ ๗) ปุคคลโลปปรัญญูตา การรู้จักประเภทบุคคลแต่ละคนว่าฉลาดหรือโง่ เป็นคนพาลหรือเป็นบัณฑิต

วันพระ หรือ วันธรรมสวนะ หรือ วันอุโบสถ เป็นวันประชุมของพุทธศาสนิกชน เพื่อปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาในพระพุทธศาสนาประจำสัปดาห์ ได้แก่ วันถือศีลฟังธรรม พระภิกษุสงฆ์ ซึ่งเป็นบรรพชิตในพระพุทธศาสนา มีหน้าที่ศึกษาปฏิบัติธรรมเผยแผ่คำสอนสืบต่อพระพุทธศาสนา มีคุณธรรมและหลักความประพฤติที่ต้องปฏิบัติ

โยนิโสมนสิการ แปลว่า เหตุ ต้นเค้า แหล่งเกิด ปัญญาอุบาย วิธีทาง ส่วน มนสิการ แปลว่า การทำในใจ การคิด คำนึง นึกถึง ใส่ใจ พิจารณา เมื่อรวมเข้าเป็นโยนิโสมนสิการ การทำในใจโดยแยบคาย เป็นการฝึกใช้ความคิด ให้รู้จักคิดอย่างถูกวิธี คิดอย่างมีระเบียบรู้จักคิด

การประพจน์ธรรมสมควรแก่ธรรม เป็นการปฏิบัติธรรมที่เป็นกุศลทุกประการ ที่เป็นทาน ศีล ภาวนา ทั้งสมถภาวนาและวิปัสสนาภาวนา

ศีลคือข้อปฏิบัติตนขึ้นพื้นฐานในทางพระพุทธศาสนา เพื่อควบคุมความประพฤติทางกาย และวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงามมีความปกติสุข

สมถภาวนา การปฏิบัติธรรม โดยเน้นไปที่การนั่งสมาธิ วิปัสสนา เป็นวิธีการปฏิบัติที่จะนำกายและใจของผู้ปฏิบัติให้เข้าถึงสภาวะดับ สงบ เย็น ถ้าต้องการสุขแท้ สุขถาวรที่ไม่กลับมาทุกข์อีกก็ต้องดำเนินไปตามหนทางนี้ วิปัสสนาภาวนาเป็นการฝึกจิตให้เกิดปัญญารู้แจ้ง ตามความเป็นจริง

พาหุสัจจะ ความเป็นผู้ได้สดับมาก ได้ศึกษาเล่าเรียนมาก การมีความรู้ประสบการณ์มาก เรียกบุคคลผู้มีภาวะอย่างนั้นว่า เกิดจากการศึกษา ๔ แบบ คือ ศึกษาด้วยการฟัง ด้วยการคิด ด้วยการสอบถาม และด้วยการจดจำบันทึก

อริยสัจ ๔ หมายถึง ความจริงอันประเสริฐ ๔ ประการ หลักคำสอนเรื่องอริยสัจ ๔ เป็นคำสอนที่สำคัญที่สุดเรื่องหนึ่งของพระพุทธศาสนา ความจริงอันประเสริฐ ๔ ประการ ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิเคราะห์บ่อเกิดความรู้ของพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่า ไม่ได้สุดโต่งในเรื่องของความรู้ว่าสิ่งที่เป็นประสบการณ์ หรือเหตุผล โดยส่วนเดียว แต่พระพุทธศาสนาจะแยกตอบโดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ มาพิจารณาด้วยเหตุปัจจัยของความรู้ว่า มาจากที่ใด ทั้งนี้ ถ้าความรู้ที่เกิดจาก สุตมยปัญญา ได้แก่ปัญญาที่เกิดจากการได้ยินได้ฟังจากครูอาจารย์และได้จากการศึกษาเล่าเรียนตามสื่อต่าง ๆ และได้จากสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ด้วยประสบการณ์ตรงของตนเองสิ่งนี้เรียกว่า ความรู้ด้านประสบการณ์ ส่วนความรู้ที่เกิดจากการใช้จิตคิดพิจารณาใคร่ครวญไตร่ตรองความรู้ที่จรเข้ามาก่อนแล้วและคิดคาดการณ์ความรู้ที่ยังไม่ปรากฏแก่ตนอาจจะเป็นความรู้ที่ถูกต้องและผิดก็ได้ ในส่วน

ของความรู้ในพระพุทธศาสนา เห็นว่าเป็นปัญญาที่เกิดจาก จินตามยปัญญา ได้แก่ปัญญาที่เกิดจากการคิดพิจารณาด้วยเหตุผล ในส่วนของความรู้ที่เกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานจนทำให้จิตเป็นสมาธิอยู่ขั้นต่าง ๆ จนถึงการทำลายกิเลสให้สิ้นไปจากความไม่รู้กลายเป็นความรู้ที่แท้จริงด้วยตนเอง พระพุทธศาสนาเรียกความรู้นี้ว่าเกิดจากการปฏิบัติ

จากการศึกษาบ่อเกิดความรู้ในพระพุทธศาสนา ทำให้ทราบถึงความรู้ทั่วไป และความรู้ในพระพุทธศาสนา มากมาย ไม่ว่าจะเป็น ความรู้เกิดจาก เหตุผล ความรู้เกิดจากประสบการณ์ ความรู้เกิดจากการศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ทั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยพบว่า ความรู้ทั่วไปเป็นเพียงทฤษฎีความรู้หรือญาณวิทยา และต่อมาทำให้ทราบถึงความรู้ในพระพุทธศาสนาเป็นความรู้ครบวงจร คือ เป็นความรู้ ญาณวิทยา ที่มุ่งสู่การปฏิบัติ ให้หลุดพ้นจากกิเลส จนถึงดับทุกข์ได้

๕.๒.๑ เสนอแนะในทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะในแง่นโยบายการนำไปใช้ การศึกษาวิเคราะห์บ่อเกิดของความรู้ในทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะพุทธศาสนิกชนที่ต้องการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ควรมีการดำเนินการศึกษาเรียนรู้ ดังนี้

๑) การนำหลักการศึกษาคำรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้มีศีลดีขึ้น มีสมาธิดีขึ้น และมีสติและปัญญาที่เห็น ความจริงในการดำเนินชีวิตทั้งทางโลกและทางธรรม

๒) มุ่งเน้นในการศึกษาอย่างจริงจัง สร้างศรัทธาคือความเชื่อที่มีเหตุและผล เชื่อในพระรัตนตรัย สร้างแนวปฏิบัติที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนและการปฏิบัติธรรม ทำควบคู่กันไป เพื่อให้เกิดปัญญาที่แท้จริงขึ้นกับตนเองและสังคม

๕.๒.๒ เสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑) ควรทำการศึกษาวิเคราะห์ภาวะความมีอยู่ของความรู้ในปรัชญาทั่วไป ตามแนวคิดของทางตะวันตก และทางตะวันออก

๒) ควรทำการวิเคราะห์ญาณวิทยาในพระพุทธศาสนาที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดของคนไทย

๓) ควรทำการวิเคราะห์กระบวนการเกิดความรู้ ตามทัศนะของพระเถระในสังคมไทยอย่างละเอียด